

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เมื่อมนุษย์ทุกคนมีความรู้ ความสามารถ รู้จักคิด รู้จักทำ และรู้จักแก้ปัญหา ก็จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคง เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการเตรียมประชากรของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนอันจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

จะเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นเสมือนตัวกำหนดสภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ หากจะมองถึงปัจจัยอันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค สภาพความเป็นอยู่เหล่านี้มนุษย์ได้ประพฤติปฏิบัติกันมานานจนเป็นประเพณีและดำรงอยู่เรื่อยมา โดยผ่านกระบวนการศึกษาและชดเชยจากบรรพบุรุษที่ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับตัวเองและสภาพแวดล้อมจนถือเป็นวัฒนธรรมที่นิยมปฏิบัติสืบต่อเนื่องกันมา การศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันสังคมของมนุษย์ และเป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานของมนุษย์โดยทำหน้าที่ในการอบรมสมาชิกของสังคมให้รู้ระเบียบกฎเกณฑ์ แบบแผนของสังคม ถ่ายทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมไปสู่สมาชิกรุ่นใหม่ รวมทั้งยังทำหน้าที่ของสังคมในการปรับปรุง ดัดแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมของสังคมคนรุ่นก่อน ๆ ให้เหมาะสมกับความเป็นจริงของสังคมในปัจจุบันด้วย (สิริวรรณ ศรีพหล, 2526) ดังนั้น การศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการกำหนดสถานภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่ต้องดำรงอยู่และพัฒนาต่อเนื่องกันไป จนกลายเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา

พระยาอนุমানราชชน ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรม คือ วิถีหรือทางแห่งชาติมนุษย์ของชุมชนหมู่หนึ่ง ซึ่งอยู่ร่วมกันในที่หนึ่งหรือประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ เราจะทราบว่าชนชาติใดมีความเป็นอยู่หรือวัฒนธรรมเป็นอย่างไร ก็ดูจากสิ่งต่าง ๆ ที่ชนชาตินั้นปรุงแต่ง สร้าง

หรือทำขึ้น อันมีลักษณะปรากฏออกมาให้เห็นได้ของชนชาตินั้น เช่น ประเพณี ศาสนา ศิลปะ
วรรณคดี ความเชื่อ และการศึกษา

วัฒนธรรมของแต่ละสังคม แต่ละชาติ ย่อมแตกต่างกันออกไป และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว
ที่เด่นไม่เหมือนกัน วัฒนธรรมของแต่ละชาติแสดงให้เห็นถึงความเป็นปึกแผ่น ความสามัคคี และ
ความดีงามของคนในชาติ วัฒนธรรมเป็นมรดกของสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้และถูกถ่ายทอดจาก
คนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง ดังนั้น การศึกษาเรื่องวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาจึงมีความ
จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันเพื่อรักษาวัฒนธรรมที่ดีไว้เพื่อชนรุ่นหลังต่อไป ในปัจจุบันนี้
มีหลายหน่วยงานที่เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม เช่น องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่ง
สหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งได้ประกาศให้ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2531-2540 เป็น
ปีทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม สำหรับประเทศไทยเองก็ได้ประกาศให้ช่วงระยะเวลา
ดังกล่าวเป็นช่วงปีทศวรรษของการเร่งรัดพัฒนาวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐได้ประกาศให้
ปี พ.ศ. 2537 เป็นปีแห่งการรณรงค์วัฒนธรรมไทยด้วย

วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมใหญ่ ซึ่งถ้าเราศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
แล้ว เราก็จะสามารถเข้าใจตัวเองได้ดีขึ้น และสามารถนำมาใช้เพื่อปรับตัวให้อยู่ในสังคมปัจจุบัน
ได้อย่างถูกต้องและมีความสุข วัฒนธรรมท้องถิ่นที่เราพบเห็นนั้นจะสะท้อนออกมาชัดเจนในรูปของ
"คติชาวบ้าน" ซึ่ง วิลเลียม จอห์น ทมมส์ (William John Thoms) ชาวอังกฤษเป็นผู้ใช้
คำว่า "Folklore" ใน ปี ค.ศ. 1846 คำนี้เป็นศัพท์ทางวิชาการ แปลว่า ความรู้ของปวงชน
ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายว่า คติชาวบ้าน หมายถึง
เรื่องราวของชาวบ้านที่เป็นของเก่าเล่ากันมาแบบปากต่อปาก และประเพณีสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุ
คน อยู่ในรูปของคติ ความเชื่อ ประเพณี นิยาย นิทาน เพลง ภาษิต ปริศนา ตลอดจนรวมไปถึง
การเล่นของเด็กด้วย คติชาวบ้านมีความสำคัญมากในการให้การศึกษาแก่ผู้ที่ไม่รู้หนังสือ เพราะ
คติชาวบ้านเป็นเรื่องราวของชาวบ้านที่สามารถเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งยังมีบทบาทในการถ่ายทอด
วัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

เพลงพื้นบ้าน (Folk song) ถือเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นและจัดเป็นสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่ง
ที่ปรากฏคติชาวบ้านให้เห็นในเนื้อหาสาระ จัดเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ (Oral Poetry) หรือ
ที่เรียกกันว่า วรรณกรรมปากเปล่า (Oral literature) ที่ใช้ภาษาหรือคำพูดในการสื่อสาร
ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร บุคคลเป็นผู้แสดงออกให้ปรากฏแพร่หลาย (นิยพรรณ วรรณคดี, 2538)
เพลงพื้นบ้านมีลักษณะเด่นหลายประการ ได้แก่ มีความเรียบง่ายในถ้อยคำ ฟังแล้วเข้าใจ

ได้ทันที มีความไพเราะคมคาย มีความสมบูรณ์ในตัว เน้นความสนุกสนานเป็นหลัก มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกันทั้งด้านเนื้อหา การเรียงลำดับ และการใช้ถ้อยคำ (เอนก นาวิกมูล, 2527)

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535) พบว่า สื่อพื้นบ้านมีคุณลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นหลายประการที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวกลางหรือเทคนิควิธีการในการถ่ายทอดความคิด และการบริการข่าวสารข้อมูลได้ สื่อพื้นบ้านมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการจัดการศึกษาและการพัฒนา ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ

1. สื่อพื้นบ้าน เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นชุมชนและเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านอยู่แล้วจึงสามารถสื่อสารเรื่องราวและถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกโดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านวัฒนธรรม

2. สื่อพื้นบ้าน เป็นการแสดงที่ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นที่ยอมรับจากบุคคลหลายกลุ่มหลายอายุ จึงดึงดูดความสนใจของคนทั่วไปให้สัมผัสเนื้อหาสาระ ที่ได้ถ่ายทอดผ่านสื่อพื้นบ้าน สื่อพื้นบ้านให้สาระประโยชน์ในการให้การศึกษา เนื่องจากมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ คตินิยม ค่านิยม และคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามโดยผ่านเทคนิควิธีการแสดงของนักแสดง โดยมีบทเพลงหรือคำกลอนต่าง ๆ เป็นเนื้อร้อง สื่อพื้นบ้านยังแสดงให้เห็นถึงความผูกพันกันในครอบครัวแบบไทย รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เป็นเครื่องมือที่ช่วยกระจายข่าวสารในชุมชน ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งทางโลกและทางธรรม และมีบทบาทในการรักษาพฤติกรรมของคนในสังคมให้เป็นไปตามจารีตประเพณีที่สังคมนั้นกำหนด นั่นคือ เป็นการรักษาวรรตัตถฐานของสังคมไว้นั่นเอง

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ในยุคโลกาภิวัตน์ และได้สรุปว่า ประเทศไทยเผชิญหน้ากับปัญหา 3 ประการคือ วิกฤตการณ์คนจน วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม และวิกฤตการณ์ทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณ ซึ่งประการหลังนี้เป็นวิกฤตการณ์ร้ายแรงมาก แต่คนมีความรู้ลึกน้อย เป็นเรื่องลึกซึ้ง ร้ายแรง และเป็นต้นตอของปัญหาต่าง ๆ เชื่อมโยงกันไป ทั้งนี้เป็นเพราะระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคมและธรรมชาติเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง การจะแก้ไขวิกฤตการณ์ทางวัฒนธรรมให้สำเร็จ ต้องมีการฟื้นฟูภูมิธรรมและภูมิปัญญาไทยกลับคืนมา โดยใช้กระบวนการทางการศึกษาเป็นเครื่องมือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537) กล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นผลมาจากการสั่งสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ดังนั้นสื่อพื้นบ้านประเภทเพลงพื้นบ้านซึ่งแฝงไว้ด้วยคติชนวิทยาจึงจัดเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมดั้งเดิมทั้งหมดของประเทศที่สืบทอดกันมา เปรียบเสมือนเป็นกุญแจไขไปสู่ความคิด ความเชื่อ และการประพฤติปฏิบัติของบรรพบุรุษ ซึ่งนับได้ว่าเป็นภูมิธรรมและเป็น

ภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง โพล่งพื้นบ้านสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการสื่อสาร และรับใช้ชีวิตและสังคมปัจจุบันซึ่งเจริญด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ และกล่าวได้ว่าเพลงพื้นบ้านมีส่วนสำคัญในการดึงเอาความเรียบง่าย ความมีน้ำใจ ความรักความอบอุ่นในสมัยก่อนให้ออกมาเป็นภาพสะท้อนแก่ยุคปัจจุบันและอนาคตแก่คนไทยในยุคนี้ได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันเพลงพื้นบ้านเริ่มเลือนหายไปจากสังคมไทยอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และกระแสการไหลเชี่ยวกรากของวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามาแทนที่และผสมผสานเข้ากับสังคมไทย ทำให้วัฒนธรรมของไทยหลายอย่างหลายประเภทเริ่มเปลี่ยนแปลงไปเป็น "วัฒนธรรมลูกผสม" จากการที่เคยฟังเพลงพื้นบ้านเปลี่ยนมาเป็นฟังเพลงสากล และจากเครื่องดนตรีที่ประกอบแบบเรียบง่ายมาใช้เครื่องไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์แทน คงเหลือเพลงพื้นบ้านเพียงไม่กี่ชนิดที่ยังสามารถประคองตัวอยู่ได้ในท่ามกลางความนิยม "ชองนอก" ของคนไทย และในท่ามกลางการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยในยุคปัจจุบัน แต่ในประเทศไทยซึ่งบางท้องถิ่นที่การสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ยังก้าวไปไม่ถึง สื่อพื้นบ้านยังคงมีบทบาทสำคัญในการบอกกล่าวให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ในบรรดาเพลงพื้นบ้านหลายประเภทในแต่ละภาคของไทย นับว่าลำตัดเป็นเพลงพื้นบ้านประเภทหนึ่งที่ยังได้รับความสนใจและความนิยมจากประชาชนทั้งในเมืองและชนบทอย่างไม่เสื่อมคลาย

จะเห็นได้ว่าเพลงพื้นบ้านมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมอันดีงาม โดยผ่านเทคนิควิธีการแสดงของตัวละครต่าง ๆ ที่เข้าร่วมแสดง โดยมีบทเพลงเป็นเนื้อร้อง ดังนั้นจึงมีบุคคลหลายฝ่ายที่นำสื่อพื้นบ้านมาใช้ในกิจกรรมการศึกษา และการพัฒนา เนื่องจากเล็งเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะงานทางด้านการศึกษาในโรงเรียน

ข้อที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือ ในบรรดาเพลงพื้นบ้านด้วยกันแล้ว ถ้าเอ่ยชื่อ "ลำตัด" ใดๆ ก็ต้องพ้องกันว่าเคยฟัง เป็นทำนองว่ารู้จัก ในขณะที่ถ้าหากถามว่ารู้จักเพลงกระชากราท เพลงปรบไก่ เพลงเหย่ยโหม หรือเพลงพื้นบ้านอื่นที่นอกเหนือไปจากลำตัดแล้ว จะพบว่าเป็นที่รู้จักน้อยกว่า ดังนั้น ลำตัดจึงเป็นมรดกพร้อมสมัยกับคนในยุคนี้มากกว่า เพลงอื่นใด (เอนก นาวิกมูล, 2527) นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ วาสนา ต้นสาส์ (2531) ยังพบว่า เนื้อหาของลำตัดแฝงการให้ความรู้ ข้อคิด และคติสอนใจ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นด้านคติชนหรือวรรณคดีก็ตาม และกล่าวถึงเนื้อหาความรู้ที่ปรากฏในกลอนลำตัด ได้แก่ เนื้อหาด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื้อหาด้านวิถีชีวิต ประกอบด้วย

1.1 ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ พระเจ้า และโชคชะตาราศี

1.2 คำสอนและคติเตือนใจ ความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของโลก การดำเนินชีวิตของมนุษย์ การอยู่ร่วมกันในสังคม ความทุกข์ของมนุษย์ซึ่งได้แก่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย

1.3 ระบบครอบครัว การปฏิบัติตนของผู้หญิง ปัญหาครอบครัว ความรักและการเลือกคู่ เป็นต้น

2. เนื้อหาด้านค่านิยม ประกอบด้วย ความกตัญญูรู้คุณ การปฏิบัติตนของหญิง

การครองเรือน เรื่องเพศ และเรื่องต่างชาติ

จากความรู้ที่สอดแทรกในเนื้อหาของลำตัดนี้เอง ถ้าประชาชนที่ฟังและชมการแสดงลำตัดเกิดการรับรู้ที่สมบูรณ์ เกิดความรู้สึกรู้สึก และสามารถถลั่นกรองเอาสาระประโยชน์จากการฟังโดยการไตร่ตรอง พิจารณา ตีความ และวิเคราะห์ตามไปด้วย ย่อมจะเกิดความรู้ความเข้าใจ จนสามารถนำมาสังเคราะห์และประเมินผลที่ได้รับจากการฟังได้ สามารถนำผลนั้นมาประยุกต์เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี และยังสามารถเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตโดยทั่วไป ได้อีกด้วย

ศิลปินผู้แสดงมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะผู้ชมการแสดงจะไปชมการแสดงหรือไม่ขึ้นอยู่กับความนิยมชมชอบในตัวผู้แสดง ผู้แสดงมีส่วนทำให้การส่งผ่านความรู้จากศิลปินไปสู่ประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในวงการลำตัดที่ทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาเนื้อร้องลำตัดให้เข้ากับยุคสมัยจนเป็นที่นิยมของคนทั่วไป คือ นายหวังดี นิมา หรือที่เรารู้จักกันในนามของ "หวังดีเต๊ะ" นั้นเอง เป็นผู้ซึ่งได้รับการยกย่องจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประกาศเกียรติคุณให้เป็นศิลปินแห่งชาติ ประจำปี 2531 สาขาศิลปะการแสดง (เพลงพื้นบ้าน)

หวังดี นิมา เป็นศิลปินนักร้องรักศิลป์วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน ซึ่งได้พยายามย้ำเรื่องการเสื้อมสัญของเพลงพื้นบ้าน และพยายามทำให้ลำตัดและเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ พื้นถิ่นชีพชนมาโดยพยายามเชื่อมโยงระหว่างของเก่าและของใหม่โดยรักษาและคงความเป็นของเก่าแต่เติมเอาไว้อปรับปรุง และประยุกต์ให้ทันสมัยด้วยการเอาของใหม่สอดแทรกเข้ามาให้เป็นที่ถูกอกถูกใจของคนรุ่นใหม่ นั่นคือมุขตลกซึ่งเรื่องนี้ สามารถเรียกได้ว่า หวังดี นิมา มีลูกเล่นแพรวพราวและทันสมัยมาก (อุดร วงษ์ทับทิม, 2527)

หวังดี นิมา เป็นศิลปินที่ถ่ายทอดความรู้ทางด้านต่าง ๆ มานานตั้งแต่เริ่มเล่นลำตัด

เป็นต้นมา จากการร้องลำตัดเพื่อความสนุกสนานของผู้ชม การสอนลำตัดให้กับผู้ที่นำไปประกอบอาชีพและผู้สนใจทั่วไป จนถึงการแต่งเนื้อร้องของลำตัดเกี่ยวกับความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ไปสู่ประชาชน เพราะหน่วยงานทางราชการเห็นว่าลำตัดนั้นยังคงได้รับความนิยมจากประชาชนอยู่ และเห็นว่า การสื่อความรู้โดยผ่านสื่อพื้นบ้านประเภทลำตัดนั้น จะได้มีส่วนช่วยเผยแพร่ความรู้ควบคู่ไปกับสื่อประเภทอื่น ๆ จะเห็นได้ว่าหวังดี นิมา เป็นศิลปินพื้นบ้านที่ได้รับการยอมรับจากทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและประชาชน ที่จะเป็นตัวกลางในการส่งถ่ายทอดความรู้โดยใช้ลำตัดเป็นสื่อ เพราะลำตัดมีข้อดีในด้านภาษาที่ร้องเข้าใจง่าย ท่วงทำนองสนุกสนานเร้าใจ และผู้ร้องหรือศิลปินเป็นคนที่ประชาชนรู้จักและยอมรับ ฉะนั้น หวังดี นิมา จึงเป็นทั้งศิลปิน, ผู้แสดงลำตัด, ผู้อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม, ผู้ที่เผยแพร่ความรู้ทางด้านการศึกษานอกโรงเรียน และที่สำคัญเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชน โดยใช้รูปแบบการส่งสารด้านสื่อพื้นบ้านประเภทลำตัด จากความสามารถอันเป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนไทยทั่วไป เห็นได้ว่า หวังดี นิมา ได้รักษาและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมนี้มานานถึงกว่า 50 ปี จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของหวังดี นิมา หรือ "หวังดีเต๊ะ" ซึ่งยังไม่มีใครศึกษาในเรื่องนี้ โดยเฉพาะบทบาทในฐานะผู้ส่งสารที่ส่งถ่ายทอดความรู้ไปสู่ประชาชนว่า "หวังดีเต๊ะ" ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องอะไรบ้าง มีทักษะและเทคนิคในการถ่ายทอดอย่างไร ตลอดจนมีเจตคติ และความคิดเห็นต่อสังคมและวัฒนธรรมเป็นอย่างไร จึงทำให้เพลงพื้นบ้านลำตัดเป็นที่ยอมรับของประชาชนตลอดมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหวังดีเต๊ะในฐานะผู้ส่งสารในการถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนโดยผ่านสื่อเพลงพื้นบ้านประเภทลำตัด ในด้านทักษะ เจตคติ ความรู้ และความเข้าใจต่อระบบสังคมและวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อหวังดีเต๊ะ

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ศึกษา หวังดี นิมา ในฐานะผู้ส่งสารเฉพาะด้าน ทักษะ เจตคติ ความรู้ ความเข้าใจในระบบสังคมและวัฒนธรรม

2. ศึกษาความคิดเห็นประชาชนที่ชมการแสดงลำตัด เฉพาะในเขตภาคกลาง จากการแสดงสดจำนวน 10 ครั้ง 30 คน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะบทบาทของหวังเต๊ะในฐานะผู้ส่งสารในการถ่ายทอดความรู้โดยผ่านสื่อพื้นบ้านประเภทลำตัด รวม 4 ด้าน คือ

- 1.1 ทักษะในการสื่อสาร
- 1.2 เจตคติที่มีต่อการสื่อสาร
- 1.3 ความรู้ที่ใช้ในการสื่อสาร
- 1.4 ความเข้าใจต่อระบบสังคมและวัฒนธรรม

2. ระยะเวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม-มิถุนายน 2537

3. แหล่งค้นคว้าได้แก่

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หวังเต๊ะและข้อมูลจากการแสดงสดของหวังเต๊ะ นิมา จำนวน 10 แห่ง คือ วัดคันลัด สมุทรปราการ, งานศพอำเภอพระประแดง สมุทรปราการ, วัดบางกระเจ้ากลาง พระประแดง สมุทรปราการ, งานกาชาดสวนอัมพร กรุงเทพมหานคร, งานกาชาด สวนอัมพร กรุงเทพมหานคร, วัดประหารรังสรรค์ นนทบุรี, วัดสิงห์ บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร, วัดกำแพง บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร, วัดจันทร์สโมสร อำเภอเมือง กรุงเทพมหานคร, วัดทรงธรรม พระประแดง สมุทรปราการ

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ คือ เอกสาร แลบบันทึกเสียง จำนวน 35 ม้วน และวีดิทัศน์ จำนวน 6 ม้วน

3.3 ศึกษาความคิดเห็นของประชาชน เฉพาะที่อยู่ในเขตภาคกลางและชมการแสดงลำตัดของหวังเต๊ะ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สื่อพื้นบ้าน หมายถึง รูปแบบกิจกรรมการสื่อสารระหว่างบุคคลกับกลุ่มบุคคล เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มคนในสังคมเดียวกัน มีความเข้าใจตรงกัน ในที่นี้หมายถึงลำตัด

ลำตัด หมายถึง การแสดงที่เป็นทำนองเพลงที่ชายหญิงร้องโต้ตอบกันด้วยถ้อยคำภาษา

ที่แผ่ร้อน ชวนคิดชวนฝัน มีร่าเมฆาเป็นในดนตรีประกอบการแสดง การแสดงเริ่มต้นด้วยการโหมโรง ร่าเมฆาก่อน จากนั้นฝ่ายหญิงและฝ่ายชายจึงว่ากลอนโต้ตอบกัน

บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของ หวังดี นิมา หรือ "หวังเต๊ะ" ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชน โดยผ่านการแสดงลำตัด

การถ่ายทอดความรู้ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ หวังดี นิมา หรือ "หวังเต๊ะ" ใช้ในการแสดงสื่อพื้นบ้านลำตัด

ความรู้ หมายถึง สารรู้ที่ปรากฏในเนื้อหาของลำตัด

ทักษะ หมายถึง ความถนัด ความสามารถ และความชำนาญของ หวังดี นิมา หรือ "หวังเต๊ะ" ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้โดยผ่านเพลงพื้นบ้านลำตัด

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือความในใจซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของ หวังดี นิมา หรือ "หวังเต๊ะ"

การสื่อสาร หมายถึง การส่งความรู้จากหวังเต๊ะไปสู่ประชาชน โดยผ่านเพลงพื้นบ้านลำตัด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการนำความคิดที่ได้รับจากการวิจัยนี้ไปพัฒนาเพลงพื้นบ้านลำตัด และเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการศึกษาแก่หน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดในด้านการศึกษา
2. ผลการศึกษาค้นคว้าทำให้เห็นคุณค่าของศิลปะพื้นบ้าน ภูมิปัญญาของคนไทย ตลอดจนเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมประจำชาติ อีกทั้งทำให้เห็นร่องรอยวิถีการดำเนินชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรมประเพณีของคนไทยทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันโดยผ่านเพลงพื้นบ้านประเภทลำตัด
3. เป็นแนวทางให้หน่วยงานต่าง ๆ นำสื่อพื้นบ้านมาใช้ในการเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม
4. เป็นแนวทางเพื่อศึกษาค้นคว้าสื่อพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ ให้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น

5. เป็นการยกย่องเชิดชูศิลปินผู้รักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยในด้านเพลงพื้นบ้านและเป็นแนวทางในการยกย่องศิลปินอื่นที่รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมไทยในสาขาต่าง ๆ

6. ผลการศึกษาที่ได้นำมาบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าและเพื่อเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปะเพลงพื้นบ้านให้มีความเจริญยิ่งขึ้นต่อไป